

Milan Hodža – osobnosť, ktorá spája

Po viac ako päťdesiatich rokoch sa Milan Hodža vrátil zo Spojených štátov amerických do rodnej zeme. Prevoz jeho telesných pozostatkov na Národný cintorín v Martine sa uskutočnil 27. júna 2002 so všetkými poctami aké štátnikovi a významnému politikovi prináležia.

Táto udalosť bola pravdepodobne impulzom pre zamyslenie sa nad budúcim projektom Dní Milana Hodžu, aby Slovensko dostalo príležitosť znovu objaviť osobnosť hodnú poznania a pripomínania. Spočiatku bolo zámerom projektu priblížiť život a dielo Milana Hodžu a tiež rozvíjať jeho odkaz a ideové dedičstvo v čase integrovania sa Slovenska do Európskej únie. Prvá iniciatíva na uskutočnenie projektu prišla zo strany Úradu vlády. Zásluhou vtedajšieho predsedu vlády Mikuláša Dzurindu sa Milan Hodža stal symbolom, ku ktorému sa prihlásili aj nasledujúci slovenskí premiéri bez ohľadu na svoju politickú príslušnosť.

Dnes je už tradíciou, že posledný júnový týždeň je na Slovensku venovaný aktivitám spojeným s Hodžovým menom. V tom čase sa konajú slávnostné vyhodnotenia literárnych prác v súťažiach Hodžov novinový článok a Hodžova esej, na ktorých si žiaci a študenti cibrili svoje literárne zručnosti už niekoľko mesiacov predtým. Vedecké konferencie k osobnostiam slovenskej politiky konané v Slovenskej národnej knižnici v Martine zas oživujú okrem Milana Hodžu aj ďalších politikov z jeho doby. Udeľovaním Ceny Milana Hodžu vzdávame hold vedeckým pracovníkom za výskumy spojené s týmito osobnosťami, aby Slovensko poznalo a nezabúdalo ani v integrovanej Európe na svojich významných rodákov. Čestná cena Milana Hodžu sa udeľuje za propagovanie Slovenska a diela Milana Hodžu v zahraničí a tiež za podporu pedagogickej a osvetovej činnosti. Na stretnutie seniorov Turca sa takmer celý rok pripravujú nielen v Sučanoch ale aj v okolitých obciach a mestách turčianskeho regiónu, aby obstáli v športových a folklórnych súťažiach prípadne si zmerali sily aj so seniormi z partnerskej obce Fulnek. Počas stretnutí seniori radi medzi sebou privítajú vedcov, ktorí si „odskočili“ k nim na besedu z práve prebiehajúcej konferencie v Martine. Záver Dní Milana Hodžu patrí pietnym spomienkam na Národnom cintoríne v Martine, v Sučanoch a nedeľným službám božím v evanjelickom a. v. kostole v Sučanoch.

O naplnenie tohto bohatého programu zameraného na všetky vekové kategórie sa už celé desaťročie usilujú Hodžovi priaznivci nielen z odborných a vedeckých kruhov, učitelia, žiaci a študenti, ale aj obyvatelia jeho rodnej obce Sučian, či neďalekého Martina. Po Mikulášovi Dzurindovi sa významne zasadili o pokračovanie projektu starosta obce Sučany

Jozef Petráš, ktorý svojím entuziazmom dokázal strhnúť aj tých čo váhali ako ďalej a nemalé zásluhy má aj predseda organizačného výboru Dní Milana Hodžu Miroslav Pekník zo Slovenskej akadémie vied, ktorý lobuje v orgánoch štátnej správy za podporu tohto projektu. Zorganizovaných desať ročníkov dáva podnet pre bilancovanie výsledkov a hľadanie nových impulzov do budúcnosti.

Literárna súťaž Hodžov novinový článok

Od roku 2008 ju každoročne vyhlasuje Základná škola Milana Hodžu v Bratislave v spolupráci s Národným osvetovým centrom a Ústavom politických vied SAV. Počas siedmich ročníkov organizátori vyberali pre žiakov vo vekovej kategórii 13 – 15 rokov mimoriadne náročné témy. Prostredníctvom nich sa usilovali motivovať mladú generáciu, aby v spolupráci s učiteľmi rodičmi, starými rodičmi, kamarátmi sa zamýšľali nad súčasnými hodnotovými kritériami spoločnosti, učili sa vyjadrovať a obhajovať vlastné názory, či zaujímať postoje k aktuálnemu daniu v spoločnosti. Zvolené témy podopreté výroky významných osobností, nás presvedčili o tom, že mnoho mladých ľudí to dokázalo. Potešilo nás, že v posledných rokoch sa medzi súťažiacich zaradili aj zahraničné slovenské školy v Rumunsku a Chorvátsku. Úprimne si vážime ich snahu aj odvahu postaviť sa do jedného radu so súťažiacimi zo Slovenska. Najlepšie práce na vypísané témy boli publikované aj v zborníkoch:

- *Ako sa z človeka stáva vlastenec (Milan Hodža);*
- *Ako sa v človeku rodí sloboda (Milan Rúfus);*
- *Ako sa formuje skutočná osobnosť (Alexander Matuška);*
- *Ako sa v človeku nestráca človek (Ladislav Ťažký);*
- *Ako môže dať človek svojej existencii zmysel (Ján Berky Mrenica st.);*
- *Ako médiá formujú človeka (kardinál Chrizostom Korec);*
- *Ako môže človek uchopiť dušičku veci (Milan Laluha).*

Literárna súťaž Hodžova esej

Od roku 2005 ju každoročne vyhlasuje Bilingválne gymnázium Milana Hodžu v Sučanoch. Cieľom súťaže je propagovať myšlienky popredného slovenského politika a československého štátnika. Jeho dobovými výroky, ktoré nestrácajú na aktuálnosti ani dnes, chceme viesť mladú generáciu k nachádzaniu hodnôt, na ktoré zabúdame v čase rozvoja konzumnej spoločnosti. Mnohé práce mladých adeptov dokázali štylisticky brilantne vytvárať paralely medzi Hodžovými náhľadmi zo začiatku 20. storočia a súčasnosťou. Niekoľko

najlepších esejí znesie tie najprísnejšie kritériá, svedčiace o rozhl'adenosti študentov a ich literárnom talente. Najlepšie práce publikuje gymnázium vo svojom školskom časopise. Za uplynulých desať ročníkov písali študenti eseje na tieto témy:

- *Milan Hodža a jeho pohľad na európsku integráciu;*
- *Akým spôsobom dosiahnuť v živote úspech;*
- *Krajina ako hodnota národa, štátu i jednotlivca;*
- *Milan Hodža – Slováč – Európan – vlastenec očami mladého súčasníka;*
- *Životné hodnoty očami študentov;*
- *Už dvadsať rokov žijeme vo svete nových možností, je tento svet lepší?*
- *Žiť neznamená žiť len pre seba;*
- *Ako sa mládež dokáže konfrontovať so svetom;*
- *Nie sú vždy vodcami tí, ktorí sú uznávaní súčasníkmi;*
- *Hľadáme východiská a cesty k novej prosperite a morálke.*

Vedecké konferencie

Vystúpenia z konferencií spracovali prednášajúci do podoby vedeckých štúdií, ktoré doteraz vyšli v knižnej podobe v siedmich monotematických zborníkoch:

- *Milan Hodža a integrácia strednej Európy,*
- *Milan Hodža politik a žurnalista,*
- *Milan Hodža a agrárne hnutia,*
- *Martin Rázus – politik, spisovateľ a cirkevný činiteľ,*
- *Ferdinand Juriga – ľudový smer slovenskej politiky,*
- *Dr. Ivan Dérer – politik, právnik a publicista,*
- *Dr. Vavro Šrobár – politik, publicista a národnoosvetový pracovník.*

Publikácie z konferencií *Dr. Anton Štefánek – politik, žurnalista a vedecký pracovník* a *Dr. Pavel Blaho – formovanie slovenskej politiky* sú v štádiu spracovania.

Cena Milana Hodžu

Nominácie na udelenie cien sa predkladajú organizačnému výboru, ktorý v tajnom hlasovaní rozhoduje o ich udelení. Za uplynulých desať ročníkov predseda vlády na základe odporúčania organizačného výboru udelil ocenenie:

- *Mgr. Pavlovi Lukáčovi* in memoriam za angažovanie sa pri prevoze telesných pozostatkov Milana Hodžu na Slovensko.

- *Jánovi Langošovi* in memoriam, za jeho aktivitu pri presadzovaní slobody, demokracie a ľudských práv.
- *PhDr. Jozefovi Jablonickému, DrSc.*, ktorý bol medzi prvými iniciátormi "znovuobjavovania" Milana Hodžu po roku 1989.
- *Doc. PaedDr. Milošovi Kovačkovi, PhD.* za prínos v rozvoji poznania, dokumentácie a prezentácie kultúrneho a duchovného dedičstva Slovenska.
- *PhDr. Miroslavovi Pekníkovi, CSc.* za dlhoročné angažovanie sa pri výskume osobností slovenskej politiky a vydávaní knižných publikácií o týchto osobnostiach.
- *PhDr. Vojtechovi Čelkovi* za prínos v poznávaní slovenských aj československých dejín v 20. storočí a osobitne za propagáciu osobnosti Milana Hodžu v širšom medzinárodnom kontexte.
- *Mgr. Zdenkovi Ďuriškovi, PhD.* za vedeckú a pedagogickú činnosť pri výskume a prezentácii života a diela Dr. Milana Hodžu a ďalších osobností slovenskej politiky.
- *PhDr. Mariánovi Hronskému, DrSc.* in memoriam za výskum života a diela Dr. Milana Hodžu a ďalších osobností slovenskej politiky, ako aj za celkový prínos v rozvoji poznania dejín Slovenska v 20. storočí a ich prezentovanie v širšom medzinárodnom kontexte.
- *PhDr. Jozefovi Kissovi* za výskum života a diela Dr. Milana Hodžu a ďalších osobností slovenskej politiky, ako aj za celoživotný prínos v rozvoji poznania menšinovej problematiky a slovensko-maďarských vzťahov v širšom medzinárodnom kontexte.
- *Doc. PhDr. Vladimírovi Goňcovi, DrSc.* za prínos pri výskume života a diela M. Hodžu, podiel na spolupráci v rámci Dní Milana Hodžu a prípravu vedeckej konferencie „Milan Hodža v medzinárodných vzťahoch“ so zahraničnou účasťou.

Čestná cena Milana Hodžu

Udeľuje sa od roku 2011. Za uplynulé obdobie bola udelená:

- National Czech and Slovak Museum and Library v USA za zásluhy o propagáciu osobnosti Dr. Milana Hodžu a Slovenska,
- mimovládnej organizácii Friends of Slovakia vo Washingtone za zásluhy o propagáciu osobnosti Milana Hodžu a Slovenska,
- historičke Prof. Dr. Susan Mikula pôsobiacej na Benediktínskej univerzite v Lisle, Illinois, USA za zásluhy o propagáciu osobnosti Dr. Milana Hodžu a Slovenska v zahraničí,

- Základnej škole Milana Hodžu v Bratislave a Bilingválnemu gymnáziu Milana Hodžu v Sučanoch za organizovanie celoslovenských literárnych súťaží Hodžov novinový článok a Hodžova esej.

Napriek vytrvalej a neúnavnej práci s preukázateľnými výsledkami, predsa len zostala organizátorom jedna nesplnená úloha, ktorú im pri besedách v Sučanoch účastníci pripomínajú – ako to bude so zákonom „Milan Hodža zaslúžil sa o Slovensko“? Ako sa vraví do tretice všetko dobré a snáď tento krát politici vo vláde aj v parlamente uznajú, že Milan Hodža je popri Milanovi Rastislavovi Štefánikovi, Andrejovi Hlinkovi a Alexandrovi Dubčekovi takejto pocty hodný.

Spracovala Eleonóra Petrovičová
Ústav politických vied SAV, Bratislava